

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima, an iurame[n]tu[m] sit p[ræ]standu[m]? Sic: causa necessitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

Causa xxii.

apostolico tractare debent, refugium habebant ad iudices seculares, quod ego, suis peccatis deputat. De hoc tamen referendo gratias deo, scribit contra illo imperator, dicens quod nisi episcopo cito ad eum venerint, canoniciam distinctionem in eos exercituri.

Tribulari age re debz gratias deo.

Non de facto ipse, sed pro pena quas ego sustineo, sicut Job egit gratias deo pro sua pena: non pro persequutione malorum cui se dicit. Sit nomen domini benedicendum.

¶ Quid episcopus. In superiori causa tractatum est de obedientia clericorum erga suos episcopos. Sed quod quando quis iurat se suo prelati non obedire ideo statim, hanc, xxij, causam habet: in qua de iuramento tractat, et de mandato: et quod iuramentum iuramentum habeat, que vi melius apparent, proponit remedia: de quo quinquaginta est questiones.

¶ Quid iuramentum. In v. parte: i. quarum prima probatur per, i. c. q. postsumus iurare pro relicta et ex causa: alibi non. Secunda ibi: Queritur de. Tertia ibi: Quis. Quarta: ibi Sed queritur. Quinta ibi: periurij. Jo. de fan.

¶ Causa. hic proponitur prima questio, in qua queritur an iuramentum sit prestandum ab aliquo, vel non. Et certum est quod si in casibus istis, scilicet pro pace servanda inter aliquos: vt. i. e. omne. pro fama: sicut et cum aliquis est infamatus: vt. s. q. v. presbyter. Item pro fide catholica servanda: vt. j. q. vii. quod tenet de conse. dist. ij. ego berengarius. Et pro fidelitate servanda: vt. s. xxij. distinctio. q. s. j. e. q. v. de forma. Et pro cautione damni non faciendi: vt. xxvij. dist. de fructuane. Et pro defectu veri, scilicet ne veritas occulteretur: vt. xxv. q. ii. q. s. Quid autem sit iuramentum, et quos habeat iudices, consuevit in summa huius questione notari. Et preter hoc ordine statim in hac questione. primo probatur quod iuramentum non sit prestandum, duabus auctoritatibus, scilicet euangelij, et Jacobi. postea soluit dicens quod sponte iurare quis non debet, sed propter necessitatem potest: vt pro innocentia sua purganda: et pro pace facienda: aut propter incredulitatem aliquorum.

Questio. i. Secunda pars.

¶ Quid iuramentum. Ad intelligentiam sequenti videndum est quid sit iurare, et quid iuramentum, que causa institutionis iuramenti, et que sit forma iuramenti. Iurare est aliquid deo esse dicere. Iuramentum est vox ipsius iurantis, vel actus ipse, vel ipsum quod iuratur. Causa iurantis vna est propter infirmitatem hominis de causa et facili dubitatum: cum enim volumus aliquibus persuadere quod eis vitale est: et non creditur simpliciter verbo, perimitur nobis iurare: vt. i. e. no. est. et ca. ita ergo, et ca. si peccatum. Alia causa est propter idololatram, sicut enim cocelsum fuit vt ostias deo immolarent ne eas offerret demonibus: sic postus permissum fuit vt per deos iurarent, sed per creaturas ne incederet in crumen idololatram: Mat. tri: vt. i. e. co. colide. y. f. ra. forma autem iuramenti alia fit solo sermone: alia fit interuentu aliorum: iuramentum fit solo sermone fit, ma. sim tria tempora triplex inuenitur. Aliter enim iurabant in veteri lege: aliter in primitiva ecclesia: aliter hodie. In veteri lege iurabant, cum dominus: vituit anima mea: hec addat mihi dominus: vt. i. e. co. et iurabit. In primitiva ecclesia iurabatur, testis est mihi conscientia: hoc dico coram deo: vt. i. e. co. si peccatum. hodie iuratur, per deum: et sic me deus adiuvet: vt. xxv. questio. vi. de parentela. pena pernitij est sicut de alijs motibus: vt. j. e. que sitio. cap. vii. et fit inestabilis: vt. j. e. a. questio. v. parvuli. hinc autem questione proponite brevis datur solutio: qua iuramentum non est prestandum nisi in dubijs et necessarjjs, cum pigri sint homines ad credendum: vt infra. eo. ita. et ca. si peccatum est.

¶ Questio. i.

¶ Quid iuramentum. Quid iuramentum dicitur prestatum non sit, auctoritate scribitur per b. ab. Aut enim xpus in euangelio discipulis. Sit sermo vester, est: non non. qd autem amplius est, amalo est. Item Jacobus in epistola ait. Ante omnia fratres mei nolite iurare omnino. vtriusque auctoritate iuramentum prohibetur prestare. Sed aliud est ad iuramentum sponte accedere: aliud vel ad asserendum innocentiam suam, vel ad fidera pacis conseruanda, vel ad persuadendum auditoribus quando pigri sunt credere quod eis vitale est, iuramentum of-

fa iurantis vna est propter infirmitatem hominis de causa et facili dubitatum: cum enim volumus aliquibus persuadere quod eis vitale est: et non creditur simpliciter verbo, perimitur nobis iurare: vt. i. e. no. est. et ca. ita ergo, et ca. si peccatum. Alia causa est propter idololatram, sicut enim cocelsum fuit vt ostias deo immolarent ne eas offerret demonibus: sic postus permissum fuit vt per deos iurarent, sed per creaturas ne incederet in crumen idololatram: Mat. tri: vt. i. e. co. colide. y. f. ra. forma autem iuramenti alia fit solo sermone: alia fit interuentu aliorum: iuramentum fit solo sermone fit, ma. sim tria tempora triplex inuenitur. Aliter enim iurabant in veteri lege: aliter in primitiva ecclesia: aliter hodie. In veteri lege iurabant, cum dominus: vituit anima mea: hec addat mihi dominus: vt. i. e. co. et iurabit. In primitiva ecclesia iurabatur, testis est mihi conscientia: hoc dico coram deo: vt. i. e. co. si peccatum. hodie iuratur, per deum: et sic me deus adiuvet: vt. xxv. questio. vi. de parentela. pena pernitij est sicut de alijs motibus: vt. j. e. que sitio. cap. vii. et fit inestabilis: vt. j. e. a. questio. v. parvuli. hinc autem questione proponite brevis datur solutio: qua iuramentum non est prestandum nisi in dubijs et necessarjjs, cum pigri sint homines ad credendum: vt infra. eo. ita. et ca. si peccatum est.

¶ Quid iuramentum. Quid iuramentum dicitur prestatum non sit, auctoritate scribitur per b. ab. Aut enim xpus in euangelio discipulis. Sit sermo vester, est: non non. qd autem amplius est, amalo est. Item Jacobus in epistola ait. Ante omnia fratres mei nolite iurare omnino. vtriusque auctoritate iuramentum prohibetur prestare. Sed aliud est ad iuramentum sponte accedere: aliud vel ad asserendum innocentiam suam, vel ad fidera pacis conseruanda, vel ad persuadendum auditoribus quando pigri sunt credere quod eis vitale est, iuramentum of-

mitia ecclesia iurabatur, testis est mihi conscientia: hoc dico coram deo: vt. i. e. co. si peccatum. hodie iuratur, per deum: et sic me deus adiuvet: vt. xxv. questio. vi. de parentela. pena pernitij est sicut de alijs motibus: vt. j. e. que sitio. cap. vii. et fit inestabilis: vt. j. e. a. questio. v. parvuli. hinc autem questione proponite brevis datur solutio: qua iuramentum non est prestandum nisi in dubijs et necessarjjs, cum pigri sint homines ad credendum: vt infra. eo. ita. et ca. si peccatum est.

¶ Causa. hic proponitur prima questio, in qua queritur an iuramentum sit prestandum ab aliquo, vel non. Et certum est quod si in casibus istis, scilicet pro pace servanda inter aliquos: vt. i. e. omne. pro fama: sicut et cum aliquis est infamatus: vt. s. q. v. presbyter. Item pro fide catholica servanda: vt. j. q. vii. quod tenet de conse. dist. ij. ego berengarius. Et pro fidelitate servanda: vt. s. xxij. distinctio. q. s. j. e. q. v. de forma. Et pro cautione damni non faciendi: vt. xxvij. dist. de fructuane. Et pro defectu veri, scilicet ne veritas occulteretur: vt. xxv. q. ii. q. s. Quid autem sit iuramentum, et quos habeat iudices, consuevit in summa huius questione notari. Et preter hoc ordine statim in hac questione. primo probatur quod iuramentum non sit prestandum, duabus auctoritatibus, scilicet euangelij, et Jacobi. postea soluit dicens quod sponte iurare quis non debet, sed propter necessitatem potest: vt pro innocentia sua purganda: et pro pace facienda: aut propter incredulitatem aliquorum.

Omnis si **Corus** Statuit concilium Coletanum in hoc ca. qd p tribus causis potest quis licite iurare, scilicet pro pace facienda vel consolidanda: et cum in iudicio per testes veritas comprobatur: et cum quis suam innocentiam purgat.

Omnis quod. Item quatuor die ponit casus in quibus potest iurari. sicut et alij quos habet. sicut et alij quos habet. sicut et alij quos habet.

Omnis qd in federa pacis venit, tunc solidius consistit cu iuramenti hoc interposito roborat. sed et omne qd amicor. aios conciliat, tuc fidelit? durat cu eos sacramenti vincula ligant. omne em qd testib? astipulat, verit? constat cum id iuratiois adiectio affirmat. qd si testis deficiat? innocetis fide sola iuraturandi taratio? manifestat.

Item Augustin? super epistolam ad Galatas. **I**uratio no est prohibenda, nec tanq? bonu appetenda.

Quoniam est contra preceptu dei iuratio: que a malo non iurantis est, sed increduli a quo iurare cogitur. Nam hic intelligitur ita dnm prohibuisse a iuramento, vt quantum in ipso est? quisq? no iuret: qd multi faciunt, in ore habentes iuramentum tanq? magnum et suave aliquid. Na vnus apostolus nouit preceptu dñi, et tamen iurauit. No em audienti sunt? qui has iurationes esse non putant. quid enim facient de illa iuratione, Quotidie mori: per vestra gloriā fratres, quā habeo in Christo Jesu dño nostro: quam greca exemplaria manifestissimam iurationē esse ostendūt. Prohibemur ergo iurare cupiditate aut dilectione iurandi. quanto enim iuramentū amplius sit qd est, vel nō nō, et ideo

ad abolendam. s. si qui. quidam enim nimis factus sunt est habet ad iurandi: quidā metu diuini nominis vsq? ad sup? bēdus tione perueniūt: vt. ff. de co. insti. q. sub co. titone. 20. heretic.

Item Augustin? in epistola ad Publicolam. **P**eterare peccatu est, non iurare.

In nouo testamento dictum est ne omnino iuremus: quod mihi quidē propterea dictū esse videtur, non quia iurare peccatū est, sed qd peterare? immane peccatum est: a quo loqge nos esse voluit qui omnino ne iuremus commouit.

In necessarijs verum iurare peccatum non est. **N**oueritis verum iurare non esse peccatum inuenimus et apostolū Paulum iurasse: Quotidie mori: per vestram gloriā fratres, quam habeo in Christo Jesu dño nostro. Per gloriā vestram, iuratio est. non enim sic ait, per vestram gloriā mori: quasi vestra gloriā me fecit mori: quomodo si diceret, per venenum, per gladiū, per bestiam, per inimicū mortuus est, intelligeretur faciente inimico, faciente gladio, faciente veneno mortuus est.

Idem de sermone domini. **N**ec tanq? bonu appetendum, nec tanq? malu iuramentum est euitandum.

La ergo precepisse dominum intelligit, ne iuraretur, ne quisq? sicut bonum appetat iurandū et assidue iurandi ad plurimū p consuetudinē dilabat. quā propter qui intelligit non in bonis, sed

Conuetudine. assidue em facit aliqd esse peccatū, qd se non esset: vt. p. xv. dicit. criminis appellatio.

Que aliena de esse a sacro ordine. qd. v. monoch. mach. 2.

Exemplaria greca

In ipso est. s. si peccat. vi. qd. iij. amec. fo. 30.

Iurare e habendi heretic. extra de here. excommunicatus. 2. ca.

Ar. 5. xvij. q. v. de oc. adedia

Ca. 6. 4. Co. xv. d.

Bonū. arg. qd bonū pibet. ppe sequens malū: vt. ff. dicit. bonū. vicia em vicina sunt virtutibus: vt. xij. dist. sepe.

Non dicit. Vm ergo debemus facere in verbis...

Jurat ppter vitia...

Mat. ij. f.

Mat. vi. b.

Sub. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

Mat. iij. f.

in necessariis iuratione habenda...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

Est autem sermo vester, est, est...

est creatura: quod ibi in respectu habetur ad deum...

Ite Hieronymus super Mattheum libro primo...

Infirmis iurare coacti...

Considera quod saluator non per deum iurare prohibuit...

Et per hierosolimam: et per caput tuum...

Inter epulas, de consecra, di...

Tem ex concilio L. archagennensi quarto...

Excommunicat clericus per creaturas...

Lericus per creaturas iurans...

Lericus deponatur, iacet anathematizetur...

Quis per capillum dei vel caput iuraverit...

Si quis per capillum dei vel caput iuraverit...

Et si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

Si quis per creaturas iuraverit...

re compellatur. i. et furem nemo cogitur indicare vel accusare. ff. de prescrip. ver. solent. Sed potest dici qd iudicis officio cogi potest, sed non iure actionis illud tamē credo qd denūciare cogitur aliquis nisi cōmūnem opinio- nem: quod notaui. ij. q. i. ff. peccantur.

Quæritur qd dicitur est scda pars questionis in qua que- ritur vtrū sit in aliis peccatum iurare per deū. qd per euange- lia. hoc pbat per duo ca. qd plus est iurare per deum. Joan. de fan.

Ca. i. hic mo- det Scatam? quā- dā incidentē que- sitionē. i. quis ma- gis teneat: an ille qd iurat per deū, an qui iurat per sacra euangelia. hinc q- thoni respondet p. seq. ca.

Ca. ii. Quidāz hūit putabant esse maius iurare per euangeliū. qd per deū: quos Joānes Ch. p. fo. repēbent- dit dices qd scriptu- re ecclesie facte sunt ppter deum, et nō econverso. Sic li- teram ordinabit, modicū. i. minus qd iurat per deum qd per euangelia.

Ca. iii. Modicū. quā- tū ad vulgares. d. qd dicitur. i. ca. qd. v. qui peierare cōtra. sed illud de iudicio ecclesie: istud de iudicio dei. Uel die qd iurat per deum non solemniter, minus peccat qd solemniter per euangeliū. sed si vtrumq; iuramentum est soleme: magis peccat qui iurat per deum.

Ca. iv. Ppter scripturas. hic patet qd eque obligat iurare per deū, sicut qui iurat per euangeliū, sed si per deū iuraret nō solemniter. extra qui de. vel vo. iur: magis est obligatus quo ad ecclesiā solemniter iurans: sed quantum ad deum equaliter. extra qui de. vel vo. iur: magis. Sed obijciunt: quanto sanctius est per quod iuratur, tanto magis est penale peritium: ergo magis obligatorium: vt. j. eo. mouet. sed illud intelligo cum iuratur illicite: et habetur respectus ad solam creaturam. hic patet qd non est licitum iurare per creaturas, nisi in iure expiatur qd possit: sicut per euangeliū: per altare: per crucem. j. eo. habemus. et questio. v. qui peierat. et. j. c. si aliqua, et per saluē principia: vt. j. qd. vij.

quotiens. Secundum leges tamen videtur qd possit iurari per creaturas: vt. ff. de iururati. l. ij. §. vii. et. l. qui per salutem. Sed per membra dei non est licitum iurari: vt. in aut. vt non iurarentur homines contra natu- ram. colla. vj. circa medium.

Abemus. Qui- dam transgredie- bantur sacramēta que faciebāt in cō- muni loquela. i. si simpliciter per deū iurabat. Sed ostē- dit die. qd non so- lum illa que fiunt in altari seu in san- ctōū reliquijs, sūt a periurio pecca- tōsa: sed etiam il- la que fiunt in com- muni loquela. et hoc pbat auctoritate ve- teris testamenti di- centis: Non peie- rabis etc.

Quæritur qd dicitur non est cōtra dei peccatum iurare: sed dū iurā- di vsum facimus, periurio cri- men incurrimus.

Item Aug. de verbis apo- stoli sermone. xxvij.

Quæritur non est peccatum iurare: nec in veteri lege dice- retur: Non peierabis: reddas

peierabis etc.

Quæritur qd non est peccatum qd deus vult si- ne lege: vt. xxvij. dist. deinde. et qd peccat legis auctoritate, non peccat: vt. xxvij. q. iij. qui peccat.

Ad me. sicut dicit canon qd aliq; dicit mutari potest mutare. vij. q. i. mutationes. t. c. ca. 5.

De peccato. Dece est. ij. pars. qst. in qua queritur vtrum sit peccatum recipere iuramentum si dubitatur: et probatur qd non. per. c. seq. Jo. de fan.

Concluditur. Concluditur. 5. et supra dictis cap. dicens qd licet iurare non sit peccatum, non est tamen appetendum: ne consuetudine iurandi in periurium labamur. Et obij- citur qd licet iurare peccatum non sit, tamen iuramentū recipere peccatum videtur: cum dicatur: quod amplius est a malo est: non iurantis: sed non credentis, sed hac

Abemus. Qui- dam transgredie- bantur sacramēta que faciebāt in cō- muni loquela. i. si simpliciter per deū iurabat. Sed ostē- dit die. qd non so- lum illa que fiunt in altari seu in san- ctōū reliquijs, sūt a periurio pecca- tōsa: sed etiam il- la que fiunt in com- muni loquela. et hoc pbat auctoritate ve- teris testamenti di- centis: Non peie- rabis etc.

Quæritur qd dicitur non est cōtra dei peccatum iurare: sed dū iurā- di vsum facimus, periurio cri- men incurrimus.

Item Aug. de verbis apo- stoli sermone. xxvij.

Quæritur non est peccatum iurare: nec in veteri lege dice- retur: Non peierabis: reddas

peierabis etc.

Quæritur qd non est peccatum qd deus vult si- ne lege: vt. xxvij. dist. deinde. et qd peccat legis auctoritate, non peccat: vt. xxvij. q. iij. qui peccat.

Ad me. sicut dicit canon qd aliq; dicit mutari potest mutare. vij. q. i. mutationes. t. c. ca. 5.

De peccato. Dece est. ij. pars. qst. in qua queritur vtrum sit peccatum recipere iuramentum si dubitatur: et probatur qd non. per. c. seq. Jo. de fan.

Concluditur. Concluditur. 5. et supra dictis cap. dicens qd licet iurare non sit peccatum, non est tamen appetendum: ne consuetudine iurandi in periurium labamur. Et obij- citur qd licet iurare peccatum non sit, tamen iuramentū recipere peccatum videtur: cum dicatur: quod amplius est a malo est: non iurantis: sed non credentis, sed hac

Abemus. Qui- dam transgredie- bantur sacramēta que faciebāt in cō- muni loquela. i. si simpliciter per deū iurabat. Sed ostē- dit die. qd non so- lum illa que fiunt in altari seu in san- ctōū reliquijs, sūt a periurio pecca- tōsa: sed etiam il- la que fiunt in com- muni loquela. et hoc pbat auctoritate ve- teris testamenti di- centis: Non peie- rabis etc.

Quæritur qd dicitur non est cōtra dei peccatum iurare: sed dū iurā- di vsum facimus, periurio cri- men incurrimus.

Item Aug. de verbis apo- stoli sermone. xxvij.

Quæritur non est peccatum iurare: nec in veteri lege dice- retur: Non peierabis: reddas

peierabis etc.

Quæritur qd non est peccatum qd deus vult si- ne lege: vt. xxvij. dist. deinde. et qd peccat legis auctoritate, non peccat: vt. xxvij. q. iij. qui peccat.

Ad me. sicut dicit canon qd aliq; dicit mutari potest mutare. vij. q. i. mutationes. t. c. ca. 5.

De peccato. Dece est. ij. pars. qst. in qua queritur vtrum sit peccatum recipere iuramentum si dubitatur: et probatur qd non. per. c. seq. Jo. de fan.

Concluditur. Concluditur. 5. et supra dictis cap. dicens qd licet iurare non sit peccatum, non est tamen appetendum: ne consuetudine iurandi in periurium labamur. Et obij- citur qd licet iurare peccatum non sit, tamen iuramentū recipere peccatum videtur: cum dicatur: quod amplius est a malo est: non iurantis: sed non credentis, sed hac

Abemus. Qui- dam transgredie- bantur sacramēta que faciebāt in cō- muni loquela. i. si simpliciter per deū iurabat. Sed ostē- dit die. qd non so- lum illa que fiunt in altari seu in san- ctōū reliquijs, sūt a periurio pecca- tōsa: sed etiam il- la que fiunt in com- muni loquela. et hoc pbat auctoritate ve- teris testamenti di- centis: Non peie- rabis etc.

Quæritur qd dicitur non est cōtra dei peccatum iurare: sed dū iurā- di vsum facimus, periurio cri- men incurrimus.

Item Aug. de verbis apo- stoli sermone. xxvij.

Quæritur non est peccatum iurare: nec in veteri lege dice- retur: Non peierabis: reddas

objectionem soluit dicens qd nomine mali non malitia: s; pena peccati. in re dicitur que ex infirmitate processit, intelligitur: que peccatum non est. ita sicut iurare non est peccatum: ita recipere iuramentum non est peccatum. Et ad hoc inducit sequens ca. cuius casus patet.

Uamuis.

Quia recipimus nisi cum scimus aliquo falsum iuratum. tunc enim prohibetur recipere iuramentum: ut i. e. questio. v. qui erigit ut cum scimus aliquem cito posse labi per iuramentum: ut extra de cohae. clericos. Et est hic argu. qd eo ipso est aliquid licitum, qd non est prohibitum: ut. xvij. q. ii. lex diuina. xxvij. q. i. lam nunc. Item argu. qd antecessus est licitus non tamen consequens. sic. xvij. q. i. qd culpa: tur. in fi.

Quod queritur. qd peccat. illi. pars q. in qua queritur si sit credendum si dei ei qui per demonia iurat: et p. bas qd sic. per capit. seq. Jo. de fan.

Quod queritur. qd peccat. illi. pars q. in qua queritur si sit credendum si dei ei qui per demonia iurat: et p. bas qd sic. per capit. seq. Jo. de fan.

Quod queritur. qd peccat. illi. pars q. in qua queritur si sit credendum si dei ei qui per demonia iurat: et p. bas qd sic. per capit. seq. Jo. de fan.

malum non est. **U**nde August. scribit ad publicolam.

Iuramentum accipere non prohibetur.

Quia dicitur sit ne iuramus, nusq; me in scripturis sanctis legisse meminit ne ab aliquo iurationem recipiamus. Et ad queritur an sit vendendum fide eius qui per demonia iurat.

Ue his ita scribit August. ad publicolam.

Licet vti fide ei qui per demonia iurat.

Quod queritur vtrum eius fide vendi sit qui ut ea seruet, per demonia iurauerit ubi te volo prius considerare vtrum si quisquam per deos falsos iurauerit se fidem seruaturum, et eam non seruauerit: non tibi videatur bis peccasse. si enim tali iuratione peccasse iudicaretur, quia per deos falsos iurauerit se fidem seruaturum. illud autem nemo reprehenderet, quia fidem seruauit. nunc vero quia et iurauit per quos non debuit, et contra pollicita fecit fidem, quod non debuit: bis vtiq; peccauit.

per falsos deos: quod credendum est: ita dicit dubita tunc, si tamen. secunda pars incipit ibi: Ueruntamen. Tertia ibi: Alia questio.

Sic. plus enim peccat qui in duobus peccat, qd qui in vno. xij. distin. ca. f.

ac per hoc qui vitur fide illius quem constat iurasse per falsos deos, et vitur non ad malum sed ad bonum licitum: non peccat illi: se sociat qd per demonia iurauit: sed bono pacto et quo fide seruauit. neq; enim hic eam fide dico seruari quia fideles vocantur qui baptizantur in Christo. Illa enim longe alta est, longeq; discreta a fide humanorum placitorum atq; pactorum.

Ueruntamen sine ulla dubitatione minus malum est per deos falsos iurare veraciter, qd per deum verum fallaciter, quanto enim id per qd iuratur, magis sanctum est, tanto magis est penale peccatum.

Quia dicitur sit ne iuramus, nusq; me in scripturis sanctis legisse meminit ne ab aliquo iurationem recipiamus. Et ad queritur an sit vendendum fide eius qui per demonia iurat.

Quod queritur vtrum eius fide vendi sit qui ut ea seruet, per demonia iurauerit ubi te volo prius considerare vtrum si quisquam per deos falsos iurauerit se fidem seruaturum, et eam non seruauerit: non tibi videatur bis peccasse. si enim tali iuratione peccasse iudicaretur, quia per deos falsos iurauerit se fidem seruaturum. illud autem nemo reprehenderet, quia fidem seruauit. nunc vero quia et iurauit per quos non debuit, et contra pollicita fecit fidem, quod non debuit: bis vtiq; peccauit.

sibi per suos deos facit iurare. Dividitur ergo iste. In tres partes. In prima ostendit qd non peccat qd iurans si recipit sacramentum ab infideli per deos suos, hoc probat exemplo Iudeorum quando fecerunt pacem cum Romanis, per deos falsos receperunt iuramentum: ipsi autem per deum verum iuraverunt. Sic etiam per creaturas iurare malum est: sicut feruare quod iuratur, est bonum. In secunda parte dicitur et probat qd iurare per creaturas non est malum: quia Ioseph cum vir scius esset, per salutem pharaonis iuravit. Postea solum dicens qd iuravit iurando per creaturas ipsi creatorem venerabatur. sic Ioseph iurando per salutem pharaonis iuravit per eum qui dedit ei salutem et potestatem: et dicit non prohibuit iurare per creaturas nisi propter duas causas: nempe eis numerum dedit esse putaret: vel ne eas contempserit iudicando, promissa non serva remus. In tertia parte dicitur incidenter qd sit graviter an iurare fallaciter per creaturas, an per creatorem. Et primo ostendit qd graviter est iurare per creaturas: qd sic iurando in duas partes peccat: quia et contra prohibicionem iurat: et quia fallaciter iurat: sicut per creatorem fallaciter iurando: tantum in uno peccat. Postea solum dicit qd per iuratum tantum magis penale est quod iuratur, sanctius est, et ita magis est penale peccare per creatorem. Secunda parte incipit ibi: Sed queritur. Prepositus erat, scilicet pharaon. In infans, id est in mundano. Vel prepositus erat, scilicet princeps in mundanis: in memphis, que civitas erat vel caput regni.

per salutem. et in canone per salutem dominorum iuratur: vt. i. q. vii. quoniens. In infans. Alias memphis, que erat caput regni pharaonis. Dupliciter. Et ita quoadq; duo mala ratione conuincionis no equiualeat alteri eorum per se. sic extra de offic. iudi. de l. sup. q. 1. si vero. Medicandum. Si significati sunt Euticiano pape qd qui dam p. v. b. r. t. e. perurio leuem penitentiam imponebat: quare statuit Euticianus vt christianis monentur perurium culpare, cu sit graue delictum: sed si in illud incidit, taliter de ipso penitentiam qualiter de adulterio et de alijs criminalibus vnijs penitentia. Si quis vero timens longam penam perurii, ad confessionem venire noluerit: excocet donec resipiscat. Quale quantum ad numerum annorum hoc intelligitur non quatuor ad adpenitentiam, sed de adulterio, et de fornicatione, et de homicidio sponte commisso, et de ceteris criminalibus vitijs. Si quis vero perpetrat perurium aut quolibet criminali peccato timens penitentiam longam ad confessionem venire noluerit, ab ecclesia repellendus est, siue a consone et consortio fidelium, vt nullus cu eo comedat nec quibit neq; in domo sua est recipiat.

sanctius illud qd iurat apparet qd si per creaturas mendaciter iuras dupliciter peccet. grauius tamen se subicit pene qui per creatorem iurat mendaciter. Veriurij autem pena grauius est: qua si quis timens ad confessionem venire noluerit, a fidelium consortio est abijciendus.

De Euticiano papa. Fidelium consortio carere qui penam perurii agere noluerit.

Medicandum est etiam vt etiam perurium fideles caueant, et ab hoc summo peccato abstineant, sciens hoc grande scelus esse, et in lege et in prophetis et in euangelio prohibuitur. Audiuimus autem quosdam parumpedere hoc scelus, et leuem quodammodo perurii penitentiam modum imponere: qui etiam nosse debent talem de perurio penitentiam imponi debere, qualem et de adulterio, et de fornicatione, et de homicidio sponte commisso, et de ceteris criminalibus vitijs. Si quis vero perpetrat perurium aut quolibet criminali peccato timens penitentiam longam ad confessionem venire noluerit, ab ecclesia repellendus est, siue a consone et consortio fidelium, vt nullus cu eo comedat nec quibit neq; in domo sua est recipiat.

Questio. ij. Quod autem perurium sit falsum iurare: facile probatur.

Quod autem. hec questio dividitur in quinque partes. In prima parte probat per. v. capitulo. qd non est perurium qui iurat falsum quod purat esse verum. Secunda ibi: Illa ergo. Tertia ibi: Item quod

Idic vt not. xxviij. q. ij. qd. q. anno. qd. ex eo qd hic dicit ad confessionem venire noluerit: excocet donec resipiscat. Quale quantum ad numerum annorum hoc intelligitur non quatuor ad adpenitentiam, sed de adulterio, et de fornicatione, et de homicidio sponte commisso, et de ceteris criminalibus vitijs. Si quis vero perpetrat perurium aut quolibet criminali peccato timens penitentiam longam ad confessionem venire noluerit, ab ecclesia repellendus est, siue a consone et consortio fidelium, vt nullus cu eo comedat nec quibit neq; in domo sua est recipiat.

Idic vt not. xxviij. q. ij. qd. q. anno. qd. ex eo qd hic dicit ad confessionem venire noluerit: excocet donec resipiscat. Quale quantum ad numerum annorum hoc intelligitur non quatuor ad adpenitentiam, sed de adulterio, et de fornicatione, et de homicidio sponte commisso, et de ceteris criminalibus vitijs. Si quis vero perpetrat perurium aut quolibet criminali peccato timens penitentiam longam ad confessionem venire noluerit, ab ecclesia repellendus est, siue a consone et consortio fidelium, vt nullus cu eo comedat nec quibit neq; in domo sua est recipiat.